

Doğru Sözcüklerden Doğru Bakıma: Hemşireler Arasında “Basınç Yarası” Teriminin Kullanılma Durumu

From Correct Words to Correct Care: Usage of The Term Pressure Sore Among Turkish Nurses

Seher ÜNVER¹, Meltem YILDIRIM², Neriman AKYOLCU³, Nevin KANAN³

İletişim/ Correspondence: Seher ÜNVER Adres/ Address: Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD., Balkan Yerleşkesi, 22030, Edirne Tel: 0284 213 30 42/ 2132 Fax: 0284 212 61 07 E-mail: seher.unver@hotmail.com

ÖZ

Amaç: Çalışmanın amacı, hemşirelerin basınç yaraları için kullanmakta oldukları kavramlara ilişkin var olan durumun değerlendirilmesidir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı özellikte olup 29 Nisan-30 Mayıs 2013 tarihleri arasında çeşitli alanlarda çalışan 166 gönüllü hemşirede 13 sorudan oluşan online anket yöntemi kullanılarak gönüllülük sorusuna “evet” cevabı verenler üzerinde gerçekleştirildi. Demografik sorular, hemşirelerin sosyo-demografik durumlarını tanımlama amacıyla toplandı. Kapalı uçlu sorular, katılımcıların basınç yarası terimini kullanma durumunu belirlemeye yönelikti. Çoktan seçmeli sorular ise, terimin hemşireler arasında ve çalıştıkları hastanedeki formlarda kullanım durumunu tespit etmek amacıyla soruldu. Verilerin analizi, SPSS 19.0 paket programında tanımlayıcı istatistikler kullanılarak yapıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 27.71±5.65 idi. Hemşirelerin 117’si (%70.4) lisans ve önlisans mezunu iken, n=35’i (%21.1) lisansüstü mezunu idi. Ayrıca %45.1’i (n=75) özel hastane, %28.3’ü (n=47) devlet hastanesi ve % 26.5’i (n=44) üniversite ve eğitim - araştırma hastanesinde çalışıyordu. Doksan beş hemşirenin (%57.2), basınçla oluşan yaraları tanımlamada “bası yarası” terimini, %56.6’sının (n=94) “dekübitus” ve %48.2’sinin (n=80) ise “yatac yarası” terimini kullandığı tespit edildi. Hemşirelerin %51.2’sinin (n=85) internette bu tür yaralara ilişkin arama yaparken “bası yarası” terimini kullandığı belirlendi.

Sonuç: Basıncın yol açtığı doku bütünlüğündeki bozulmayı tanımlamada ortak terimin kullanılması, formlarda standardizasyon sağlanması ve Türk Dili’ne uygun olmasının sağlanması amacıyla “basınç yaralanması” teriminin kullanılması uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Basınç, hemşire, kavram, Türkçe, yaralanma.

ABSTRACT

Aim: Aim of this study is to determine the current situation of the term used for pressure sores among nurse.

Method: This descriptive study was carried out between April 29th-May 30th, 2013 with 166 voluntary nurses who work at different hospitals via using an online survey system with 13 questions for data collecting. Demographic information was collected for descriptive purposes. Closed-ended questions asked to determine the participant’s usage of the term for pressure sores. Multiple-choice questions focused on clinical usage of term between nurses and on the forms they use at hospital.

Results: The mean age of the nurses was 27.71±5.65 years. A hundred-seventeen of the nurses were graduated from bachelor and associate’s degree and 35 (21.1%) were master degree. Also, 45.1% (n=75) of the nurses were working in special hospitals, 28.3%(n=47) in government hospitals and 26.5% (n=44) in university and education-research hospitals. While fifty-seven point two percent of the nurses (n=95) were using the term “press sore”, 56.6% (n=94) used the term “decubitus” and 48.2% (n=80) used “bed sore”. Eighty-five of these nurses used “press sore” to make a search about these sores via internet.

Conclusion: To define pressure caused by the deterioration of tissue integrity, using the term “pressure injury” would be appropriate according to standardization and Turkish Language.

Keywords: Pressure, nurses, concept, Turkish, injury.

17th International Nursing Research Conference’da sözel bildiri olarak sunulmuştur (12-15 Kasım 2013, Lleida/İspanya), ¹Yrd. Doç. Dr. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Edirne/ TURKEY, ²Yrd. Doç. Dr. Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul/ TURKEY, ³Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul/ TURKEY

Yazının gönderilme tarihi: 30.06.2015

Yazının basım için kabul tarihi: 03.10.2016

doi: 10.17672/fnhd.39016

GİRİŞ

Dünya çapında bir yandan terminoloji standardizasyonu çalışmaları devam ederken, diğer yandan da alandaki gelişmeler, yeni terimlerin ortaya çıkmasına ya da eski terimlerin farklı anlam kazanmasına yol açmakta ve dil sorunlarının devam etmesine neden olmaktadır. Kaynak farklılığı (FDA- Food and Drug Administration, WHO- World Health Organization) ya da sektördeki konum farklılığı (firma, ilaç otoritesi, akademisyen, basın, toplum), terminolojide farklılığa ya da aynı terime farklı anlamlar yüklenmesine neden olmaktadır (Dağıstanlı 2007).

Basıncın yol açtığı doku bütünlüğündeki bozulmayı tanımlamak için de yıllarca pek çok kavram kullanılmıştır (Karadağ 2003). Yatak yarası (bedsore), dekübit ülseri (decubitus ulcer), basınç yarası (pressure sore) ve basınç ülseleri (pressure ulcers) kullanılan kavramlar arasındadır. Basınç ülseleri ile ilgili ulusal çalışmaları yürüten önemli bir örgüt olan Avrupa Basınç Ülseri Danışma Paneli (EPUAP-European Pressure Ulcer Advisory Panel) 1998’de kavram olarak, etyolojik durumu en iyi tarif etmesi nedeniyle “basınç ülseri” teriminin kullanılmasını önermiştir (Prentice ve Stacey 2001). Bunların dışında Türkçe literatürde çok sık kullanılan diğer kavramlar ise “bası ülseri”, “yatak yarası” ve “bası yarası” kavramlarıdır. Literatüre bakıldığında dünyada toplam 21 adet basınç yarası skalası mevcut olup, bu ölçeklerin en çok bilinenleri; Norton Ölçeği, Gosnell Ölçeği, Braden Ölçeği, Knoll Ölçeği ve Waterlow Ölçeği’dir (Ayello ve Braden 2002; Gould, Goldstone, Gammon, Kelly ve Maidwell 2002; Lindgren, Unosson, Krantz ve Ek 2002; McNeese, Braden, Bergstrom ve Ovington 1998; Saygın 2008). Bu ölçekler incelendiğinde, söz konusu yaralardan “basınç ülseri” olarak söz edildiği görülmektedir. “Basınç ülseri” kavramında kullanılan “basınç” terimi, oluşumun etyolojik nedenini yansıtmaması nedeniyle doğru kabul edilebilecek bir sözcüktür. Ancak kavramın ikinci kelimesi olan “ülser” kelimesinin kullanımında tanımlayıcılık açısından hata söz konusudur. Çünkü “ülser” kelimesinin Türkçe sözlükteki anlamı; “sindirim organlarında ve özellikle mide ile onikiparmak ba-

ğırsağında görülen yara” şeklinde geçmektedir (TDK 1998). Burada ise konuyu ilgilendiren tüm yaralar ülser olmadığı, henüz derinleşmemiş yüzeysel yaralar da bu kapsamda yer aldığı ve olay, sindirim sistemi organlarında görülmediği için “ülser” teriminin kullanılması hatalı olacaktır (Sönmez 2003).

Görüldüğü gibi tüm kavramlar Türk Dili yönünden incelendiğinde, “basınç yarası” kavramının kullanılacak doğru bir kavram olduğu sonucu ortaya çıkmakla birlikte (Ünver 2014), 2016 yılının Nisan ayında Ulusal Basınç Ülseri Danışma Paneli (NPUAP) tarafından “basınç yaralanması” teriminin kullanılması gerektiği yönünde güncel bilgi yayımlamıştır (NPUAP 2016). Sağlık bilimlerinde ve hemşirelikte, ortak dil kullanımı adına “basınç yaralanması” teriminin, sağlık kurumlarında ve sağlık çalışanları arasında tek ve doğru kullanılmasına özen gösterilmeli; bu amaçla kurumlardaki form ya da kaynaklarda da ortak kavram kullanımına gidilmelidir.

Önemli olan gerek ulusal, gerek ise uluslararası düzeyde terminoloji standardizasyonunun sağlanması ve “tek ifade” ile “aynı şeyin” anlaşılmasının sağlanmasıdır. Bu araştırma “basınç yaraları” için kullanılmakta olan kavramlara ilişkin var olan durumun değerlendirilmesinin yanı sıra hemşirelerin terminolojiye ilişkin kullanım durumlarının belirlenmesi amacıyla planlandı.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma, tanımlayıcı tipte tasarlandı ve uygulandı.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Ana kütle içinde yer alan eleman sayısına ilişkin kesin bir bilgi yoksa istatistiksel olarak tesadüf olmasa da belirli bir örneğe dayalı elde edilen bilgiler ışığında mevcut durum hakkında birtakım kestirimlerde bulunabilmek amacıyla kolayda örnekleme yönteminde yararlanılabilir (Karamustafa ve Yıldırım 2007). En son yayımlanan 2013 yılı Sağlık Bakanlığı Sağlık Yılığın İstatistikleri’nden alınan verilere göre çalışan

hemşire sayısı 139.544 olduğu bildirilmektedir (T. C. Sağlık Bakanlığı 2014). Buna göre; sonuçları %95 güven aralığında, 0,05 anlamlılık düzeyine denk gelen ve Z değerinin 1,96, hata oranı 0.05 ve p değeri 0.1, q değeri 0,9 alındığında, anket yapılması gereken kişi sayısı yaklaşık olarak 138 olarak hesaplandı. Araştırma, katılmaya gönüllü 166 hemşire üzerinde yürütüldü.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, 29 Nisan – 30 Mayıs 2013 tarihleri arasında toplandı. Araştırmacılar tarafından oluşturulan veri toplama formunda katılımcılara; yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, çalıştıkları birim ve eğitim alma durumlarını sorgulayan 5 adet ve basınç yarası kavramı ile bu kavrama ilişkin kullanılan terminolojiyi inceleme durumuna yönelik 9 adet çoktan seçmeli soru soruldu. Ankette, “aynı noktaya uzun süreli basınç nedeniyle cildin bir bölümünde meydana gelen, daha çok uzun süre yatağa bağımlı kalan hastalarda görülebilen yaraları tanımlamak için hangi terimi kullandıkları”, “internette bu tür yaralar için arama yaparken ne yaparak tarama yaptıkları”, “hastane formlarında bu tür yaraları ifade etmek için hangi terimin kullanıldığı”, “bu kullanımların doğru olup olmadığı”, “doğru terimin hangisi olduğunu düşündükleri” gibi sorular yer aldı. Verilerinin toplanması için “Online Anket Sistemi” kullanıldı. Bu sistem yoluyla sınırlı veri toplama süreci içerisinde daha fazla sayıda hemşireye ulaşılması hedeflendi. Veri toplama formu, sosyal paylaşım sitesinde, hemşirelikle ilgili günlük paylaşımları olan sayfaların yöneticilerinden mesaj yolu ile izin alınarak sayfalarında paylaşımları ve hemşire olanların doldurmalarını rica etmeleri istendi. Sisteme girilen ilk 10 anket, araştırmanın ön testi olarak kabul edildi ve yapılan değerlendirme sonucunda anket formunda hiçbir değişiklik yapılmadan veri toplama sürecine devam edildi. Gönüllü olup olmadıklarına ilişkin sorulara “evet” cevabı verenler çalışmaya dahil edildi. Üyelerin gönüllülük ilkesi doğrultusunda ankete katılmaları sağlandı. Cookie ve IP günlüğü kullanılarak, bir katılımcının birden fazla anket doldurması anket sistemi tarafından engellendi.

Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımlı değişkenini “basınç yarası” kavramı, bağımsız değişkenlerini ise katılımcıların; yaş, eğitim durumu, meslek yılı, çalıştığı hastane, yara bakımına ilişkin eğitim alma durumları gibi basınç yarasına ilişkin bilgilerini etkilediği düşünülen özellikler oluşturdu.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın uygulanabilmesi için Haliç Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan yazılı izin, veri toplama formunun paylaşıldığı sosyal paylaşım sitesi yöneticilerinden mesaj yolu ile izin alındı. Araştırmaya katılan hemşirelerden, ankette yer alan gönüllü olup olmadıklarına ilişkin sorulara “evet” cevabı verenler çalışmaya dahil edildi.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde SPSS 19.0 paket programı kullanıldı. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine ve homojen dağılıp dağılmadığına Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov ve One Way Anova testleri kullanılarak bakıldı. Araştırma sonuçlarının değerlendirilmesinde parametrik olmayan testlerin kullanımı uygun görüldü. Bu doğrultuda verilerin değerlendirilmesinde frekans dağılımı ve Pearson Ki Kare Testi kullanıldı. Sonuçlar, %95’lik güven aralığında anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

BULGULAR

Basınçla oluşan yaralara ilişkin olarak hemşirelerin kullandığı ve hizmet içi eğitimlerde kullanılan terminolojinin çeşitliliğinin araştırıldığı bu çalışmada, hemşirelerin yaş ortalaması 27.71 ± 5.65 olup, 155’i kadın idi. Hemşirelerin %8.4’ü sağlık meslek lisesi, %70.5’i lisans/önlisans ve %21.1’i lisansüstü mezunu idi. Hemşirelerin %45.1’i özel, %28.3’ü devlet ve %26.5’i üniversite ve eğitim araştırma hastanesinde ortalama 18.59 ± 4.91 yıldır çalışıyordu. Hemşirelerin %28.9’unun okul dışında yara bakımına ilişkin eğitim aldığı, %71.1’inin eğitim almadığı saptandı (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Sayı / Yüzde (n / %)
Yaş (yıl)	27.71±5.65
Eğitim düzeyi	
SML	14 (8.4)
Lisans/Önlisans	117 (70.5)
Lisansüstü	35 (21.1)
Çalıştıkları hastane	
Özel	75 (45.1)
Devlet	47 (28.3)
Üniversite/Eğitim-Araştırma	44 (26.5)
Çalışma süresi (yıl)	18.59±4.91
Eğitim alma durumu	
Eğitim alan	48 (28.9)
Eğitim almayan	118 (71.1)

Hemşirelerin katıldığı hizmet içi eğitimlerde basınç yaraları için %64.6 oranında “dekübitus”, %60.4 oranında “bası yarası”, %43.8 oranında “yatak yarası”, %25 oranında “dekübit ülseri”, %18.8 oranında “basınç yarası” ve “basınç ülseri” terimlerinin kullanıldığı görüldü (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelerin Yara Bakımına İlişkin Aldıkları Hizmet İçi Eğitimlerde Basınç Yarasına İlişkin Kullanılan Terimlerin Dağılımı (n=48)

Terimler	Sayı / Yüzde (n / %)
Dekübitus	31 (64.6)
Bası yarası	29 (60.4)
Yatak yarası	21 (43.8)
Dekübit ülseri	12 (25)
Basınç yarası	9 (18.8)
Basınç ülseri	9 (18.8)
Eğitim alan hemşireler tarafından birden fazla seçenek işaretlenerek cevaplanmıştır.	

Hemşireler, “aynı noktaya uzun süreli basınç nedeniyle cildin bir bölümünde meydana gelen, daha çok uzun süre yatağa bağımlı kalan hastalarda görülebilen yaraları” tanımlamak için hangi terimi kullandıkları sorusuna %57.2 oranında “bası yarası”, %56.6 oranında “dekübitus”, %48.2 oranında “yatak yarası”, %28.9 oranında “dekübit ülseri”, %23.5 oranında “basınç yarası” ve %12.1 oranında “basınç ülseri” cevabını verdi

(Tablo 3). Hemşirelerin %51.2’si internette arama yaparken “bası yarası”, %48.2’si “dekübitus”, %47’si “yatak yarası”, %18.7’si “dekübit ülseri”, %16.9’u “basınç yarası” ve %10.2’si “basınç ülseri” terimini kullanıyordu (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelerin Kullandıkları Terimlerin Dağılımı

Terimler	Basınç Yarasını Tanımlarken	İnternette Arama Yaparken
	Sayı / Yüzde (n / %)	Sayı / Yüzde (n / %)
Bası yarası	95 (57.2)	85 (51.2)
Dekübitus	94 (56.6)	80 (48.2)
Yatak yarası	80 (48.2)	78 (47)
Dekübit ülseri	48 (28.9)	31 (18.7)
Basınç yarası	39 (23.5)	28 (16.9)
Basınç ülseri	20 (12.1)	17 (10.2)
Birden fazla seçenek işaretlenerek cevaplanmıştır		

Hemşirelerin basınç yarası terimini doğru kullanma durumları ile eğitim düzeyleri ve basınç yaralarına ilişkin eğitim alma durumları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı saptandı ($p>0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4. Hemşirelerin Basınç Yarası Terimini Doğru Kullanma Durumları İle Eğitim Düzeyleri ve Basınç Yarası Eğitimi Alma Durumlarının Karşılaştırılması

	Doğru Kullanma Durumu			P
	Evet	Hayır	Test Değeri	
Eğitim Düzeyi				
Lise+Lisans	104 (81.9)	27 (69.2)	2.874	0.090
Lisansüstü	23 (18.1)	12 (30.8)		
Eğitim Alma Durumu				
Evet	34 (26.8)	14 (35.9)	1.209	0.272
Hayır	93 (73.2)	25 (64.1)		
Pearson Ki Kare Testi kullanıldı				

TARTIŞMA

Literatürde basınç yaralarını tanımlamak amacıyla çeşitli kavramlar kullanılmaktadır. Bunlar arasında

“basınç yarası”, “basınç ülseri”, “dekübitus”, “bası yarası”, “yatak yarası” gibi terimler yer almaktadır. Dunk ve Arbon (2009), basınçla oluşan yaralanmalara yönelik Cumulative Index to Nursing and Allied Health (CINAHL) ve MEDLINE (OVID) adlı iki veri tabanında, son 5 yılın literatürünü inceledikleri çalışmada, 8 ayrı terimi taramış ve en çok kullanılan terimin “basınç ülseri” olduğunu saptamıştır. Kavram olarak incelendiğinde, Türkçe’ye en uygun kelimenin “basınç yarası” olduğu görülmekle birlikte bu çalışmada yer alan hemşirelerin basınçla oluşan yaraları tanımlamada %57.2 oranında “bası yarası” terimini kullandıkları ve “basınç yarası” terimini kullananların %23.5 oran ile 5. sırada yer aldıkları saptanmıştır. Çalışmada, katıldıkları eğitimlerde basınç yaralarına ilişkin %64.6 oranıyla dekübitus, %60.4 oranıyla bası yarası ifadelerinin kullanıldığını belirten hemşireler ilk iki sırayı paylaşırken, basınç yarası teriminin kullanıldığını ifade eden hemşirelerin oranı %18.8’de kalmıştır. Gerek 1998-2016 yılları arasında yurt dışında geçerliliği kabul edilen ve sıklıkla kullanılan “basınç ülseri”, gerekse Türkçe’de kabul edilen “basınç yarası” terimine uygun olmayan bu sonucun, bilimsel toplantılarda, tıp ve hemşirelik literatüründe doğru sözcüklerin kullanılmasına yönelik eleştirel yaklaşımların olmasına karşın, sürekli yayınlarda bu konuya çok sınırlı sayıda yer verilmesinden ya da sağlık çalışanlarının alışkanlıklarından kaynaklandığı söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen bulguya göre hemşirelerin sadece %28.9’unun okul dışında yara bakımına ilişkin eğitim aldığı saptanmıştır. Sarı (2013)’nın çalışmasında hemşirelerin %45’inin basınç yaralarına ilişkin eğitim aldığı ve bu eğitimi alan hemşirelerin soruları doğru yanıtlanma oranının arttığı görülmüştür. Turgut (2015)’un çalışmasında hemşirelerin okul eğitimleri dışında basınç yarasına ilişkin eğitim alma oranı %67.2 olarak bulunmuştur. Bu bulgu çalışmamızdan elde edilen orana göre yüksek olsa da, hemşireleri yakından ilgilendiren basınç yarası ve bakımına ilişkin mezuniyet sonrasında eğitim alma oranının genel itibari ile düşük olduğu görülmekte olup, bu durumun önemli bir eksiklik olduğunu düşündürmektedir.

Halbuki literatürde, tüm sağlık personelinin yanı sıra riskli hasta ve yakınlarının da basınç yarası risk değerlendirmesi ve önleme konusunda eğitilmesi gerektiği bildirilmektedir (Gündüz 2007; Riordan ve Voegeli 2009).

Çalışmada yer alan hemşirelerin okul eğitimi dışında basınç yarasına ilişkin eğitim alma durumları ile basınç yarası terimini doğru kullanma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p>0.05$) saptanmasına rağmen, eğitim almamış olanların yanlış ifade kullanma oranlarının yüksek olması dikkat çekicidir. Turgut (2015)’un çalışmasında basınç yarası kavramını doğru ifade eden hemşirelerin tamamının yüksek lisans mezunu oldukları saptanmıştır. Üstün (2013)’ün çalışmasında hemşirelerin okul dışında basınç ülserine ilişkin eğitim alma durumu incelendiğinde hemşirelerin %72.5’inin herhangi bir eğitim almadıkları gözlenmiş olup, eğitim alanların %66.6’sının aldıkları bilgiyi hemşirelik bakımına yansıtılabildikleri saptanmıştır. Bu bulgular, mezuniyet sonrası verilen eğitimlerin önemini vurgulayan ve kayda değer bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Bu çalışmada hemşirelerin internette arama yaparken en sık kullandıkları terim sıralamasında %51.2 oranıyla “bası yarası”nın ilk sırada, %48.2 oranıyla “dekübitus”un ikinci sırada, %44 oranıyla “yatak yarası”nın üçüncü sırada, “basınç yarası”nın ise %16.9 oranı ile beşinci sırada yer aldığı belirlenmiştir. Basınç yaralarına ilişkin örneklem grubunu oluşturan hemşirelerin basınç yaraları için kullandıkları terminolojiye ilişkin veriler incelendiğinde, benzer bir sıralamanın olduğu ve elde edilen verilere paralel olarak hemşireler tarafından da en sık kullanılan ilk üç kavramın bası yarası, dekübitus ve yatak yarası olduğu gözlenmiştir. Literatürde sağlık ekibi üyeleri tarafından kullanılmakta olan kavramları araştırmaya yönelik kısıtlı sayıda çalışma yer almakta olup, Turgut (2015)’un hemşirelerin basınç yaralarına ilişkin bilgi ve uygulamalarını araştırdığı tez çalışmasında, hemşirelerin %95.8’inin basınç yarasını “bası yarası” olarak hatalı ifade ettikleri ve %4.8’inin “basınç yarası” olarak ifade ettikleri saptanmıştır. Etyolojik durumu en iyi tarif

etmesi nedeniyle 1998 yılında kavram olarak kullanılması kabul edilen “basınç ülseri” terimi, 2016 yılının Nisan ayında uluslararası kapsamda basınç yaraları ile ilgili çalışmaları yürüten önemli bir örgüt olan NPU-AP tarafından değiştirilmiş olup “basınç yaralanması” teriminin kullanılması gerektiği yönünde güncel bilgi yayımlamıştır (NPUAP 2016).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; literatürde kavramın kullanımına ilişkin yapılmış bir çalışmaya rastlanmamış olması nedeniyle orijinal nitelikte olan bu çalışmadan elde edilen bulgular; terminolojinin çeşitliliğini ve bu tür yaralar için kullanılacak terimlerde bir standardın olmadığını, yabancı bir sözcüğün Türkçe’ye çevrilirken, çok özenli davranılması, Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlüğü’nden mutlaka yararlanılması ve eleştirel bir yaklaşımın olması gereğini çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Sağlık bilimlerinde ve hemşirelikte, basınç yaralarına ilişkin farklı sözcüklerin kullanılmasının, doğru ve yeterli bilgiye ulaşımı da kısıtlayacağı dikkate alınarak, basınç yaralarında ortak ve doğru terim kullanımına gidilmelidir. Türk Dili yönünden uygunluğu da göz önünde bulundurulduğunda, uluslararası alanda NPU-AP tarafından kullanılması gerektiği bildirilen “basınç yaralanması” terimi, ülkemizde de bu tür yaralanmaları belirtmek amacıyla kullanılmalı, eğitimlerde “basınç yaralanması” na yönelik güncel bilgi aktarımları yapılmalı ve formlar bu yönde güncellenmelidir.

KAYNAKLAR

Ayello, E. A., Braden, B. (2002). How and why to do pressure ulcer risk assessment. *Advanced in Skin and Wound Care*, 13(3): 125-131.

Dağıstanlı, S. (2007). Bir tutam terminoloji. *İyi Klinik Uygulamalar*, 18(1): 39-42.

Dunk, A. M., Arbon, P. (2009). Is it time for a new descriptor “pressure injury” a bibliometric analysis. *Wound Practice and Research*, 17(4): 201-207.

Gould, D., Goldston, L., Gammon, J., Kelly, D., Maidwell, A. (2002). Establishing the validity of pressure ulcer risk assessment scales: A novel approach using illustrated patients scenarios. *International Journal of Nursing Studies*, 39(2): 215-228.

Gündüz, B. (2007). Bası yaralarının önlenmesi. *Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi*, 3(45): 25-31.

Karadağ, A. (2003). Basınç ülserleri: Değerlendirme, önleme ve tedavi. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 7(2): 41-48.

Karamustafa, K., Yıldırım, M. (2007). Tüketicilerin bireysel banka tercihine ilişkin Kayseri ilinde yapılan bir araştırma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(3): 56-92.

Lindgren, M., Unosson, M., Krantz, M. A., Ek, A. C. (2002). A risk assessment scale for the prediction of pressure sores development: Reliability and validity. *Journal of Advanced Nursing*, 38(2): 190-199.

McNees, P., Braden, B., Bergstorm, N., Ovington, L. (1998). Beyond risk assessment: Elements for pressure ulcer prevention. *Ostomy Wound Management*, 44(3A): 51-58.

National Pressure Ulcer Advisory Panel (NPUAP) (2016). NPUAP announces a change in terminology from pressure ulcer to pressure injury and updates the stages of pressure injury, <http://www.npuap.org/national-pressure-ulcer-advisory-panel-npuap-announces-a-change-in-terminology-from-pressure-ulcer-to-pressure-injury-and-updates-the-stages-of-pressure-injury/> (04.11.2016).

Prentice, J., Stacey, M. (2001). Pressure Ulcers: The case for improving prevention and management in Australian healthcare settings. *Primary Intention*, (9)3: 111-120.

Riordan, J., Voegeli, D. (2009). Prevention and treatment of pressure ulcers. *British Journal of Nursing*, 18(20): 20-27.

Sarı, E. (2013). Yoğun bakım hemşirelerinin basınç ülseri hakkındaki bilgi düzeyleri. *Akademik Geriatri Dergisi*, 5(2): 73-79.

Saygın, H. (2008). Basınç yaralarında hemşirelik yönetimi. *İç Hastalıkları Dergisi*, 15(3): 141-144.

Sönmez, A. (2003). Bası yaraları. *Türk Aile Hekimliği Dergisi*, 7(2): 57-62.

Turgut, P. (2015). Cerrahi yoğun bakım hemşirelerinin basınç yaralarına ilişkin bilgi ve uygulamaları. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Türk Dil Kurumu (TDK) (1998). *Türkçe Sözlük*. 9. basım, Cilt 2, Ankara, 2208-2456.

Ünver, S., Yıldırım, M., Akyolcu, N., Kanan, N. (2014). Basınç yaralarına ilişkin kavram analizi. *F.N. Hem. Derg.*, 22(3): 168-171.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2014). Sağlık istatistikleri yıllığı 2013, Ankara.

Üstün, Y. (2013). Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği’nin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.